

Aylık Ekonomik Gelişmeler Raporu - Ağustos 2022

DEİK Ekonomik Araştırmalar Direktörlüğü tarafından hazırlanan Aylık Ekonomi Bülteni ekte bilgilerinize sunulmaktadır. Bültende öne çıkan gelişmeler şu şekildedir:

Türkiye:

- Türkiye ekonomisi 2022 yılının ikinci çeyreğinde %7,6 büyüdü. Bu dönemde, net dış talep ve yatırım kalemleri toplam GSYH büyümesinin yarısını oluşturarak büyümenin talep bileşenleri itibarıyla dengeli geliştiğine işaret etti. Makine ve teçhizat yatırımları ise %17,8 büyüyerek gelecek dönem üretim faaliyetleri için pozitif sinyal vermeye devam etti.
- Haziran ayında sanayi üretimi yıllık %8,5 büyüdü. Sektörel detayda 24 imalat sektörünün 23'ünde yıllık üretim artışı kaydedildi.
- Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) Ağustos ayında 47,4 seviyesinde gerçekleşti. Faaliyet koşulları üst üste altıncı ay zayıflamış olmakla birlikte son anket verileri imalat sektöründeki bozulmanın hafif hız kestiğine işaret etti.
- SAMEKS Bileşik Endeksi ise, Ağustos ayında bir önceki aya göre 4,4 puan azalarak 49,6'ya geriledi. Endeksteeki azalışta hizmet sektörü endeksinin 5,3 puan azalarak 49,6 seviyesine gerilemesi belirleyici rol oynadı.
- Ağustos ayında imalat sanayi kapasite kullanım oranı (KKO) 1,5 puan azalarak %76,6 seviyesine geriledi.
- TCMB Para Politikası Kurulu, 18 Ağustos 2022 toplantısında politika faizini 1 puan azaltarak %13'e indirdi.
- Reel Kesim Güven Endeksi Ağustos 2022'de bir önceki aya göre 1,1 puan azalarak 101,4 seviyesine geriledi. Son üç aya ilişkin toplam

sipariş endeksi 9,1 azalarak daralışa işaret etti. Gelecek üç aya ilişkin üretim hacmi aynı dönemde 2,9 artarak 114,5 seviyesine yükseldi.

- Tüketici güven endeksi Ağustos 2022’de bir önceki aya göre 4,2 puan artarak 72,2 seviyesine yükseldi. Mevcut dönemde hanenin maddi durumu alt endeksi bir önceki aya göre 7,4 puan artarak Tüketici güven endeksindeki yükselişe önderlik etti.

- 2022 yılı Temmuz ayında ihracat önceki yılın aynı ayına göre (YY) %13,4 artarak 18,6 milyar USD, ithalat ise aynı dönemde %41,4 yükselerek 29,2 milyar USD oldu. 2022’un ilk 7 ayında ihracat önceki yılın aynı dönemine göre %19,1 artarak 144,3 milyar USD seviyesine yükselirken ithalat ise %40,7 artarak 206,5 milyar USD seviyesine ulaştı.

- 2022 yılı Haziran ihracat birim değer endeksi önceki yılın aynı ayına göre %11,9 artarak 115,7 değerini alırken, ithalat birim değer endeksi %34,9 artışla 152,3 olarak gerçekleşti. İhracat fiyatlarının ithalat fiyatlarına oranını ifade eden dış ticaret haddi ise 76 değeri ile şimdiye kadarki en düşük seviyelerde seyretti.

- 2021’in Haziran ayında 1,2 milyar USD açık veren cari işlemler dengesi, 2022 yılının Haziran ayında 3,5 milyar USD açık verdi. Böylelikle, cari açık 2022 Haziran ayında yıllıklandırılmış bazda 31,7 milyar USD olarak gerçekleşti.

- 2022’nin Temmuz ayında TCMB’nin brüt döviz rezervleri önceki aya göre 4 milyar USD artışla 53,7 milyar USD olurken, altın rezervleri ise önceki aya göre 1 milyar USD azalışla 40,2 milyar USD oldu. Toplam rezervler ise önceki aya göre 2,9 milyar USD artışla 101,3 milyar USD oldu.

- Tüketici fiyat endeksi Ağustos ayında yıllık bazda önceki aya göre 0,6 puan artarak %80,2 seviyesine yükseldi. Çekirdek B ve dayanıklı mal enflasyonları ise aynı dönemde sırasıyla 4,1 ve 6,9 puan artarak yine sırasıyla %72,5 ve %91,8 seviyesinde gerçekleşti.

- Özel kapsamlı C endeksinin son üç aylık ortalaması, Ağustos ayında bir önceki aya göre 3,3 puan artarak %61,7 seviyesine yükseldi.

- Gıda fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre %90,3 daha yukarıda seyrederken bu oran Temmuz ayında %94,6 idi. Enerji enflasyonu ise Ağustos ayında bir önceki aya göre 7,5 puan gerileyerek %121,7 seviyesinde gerçekleşti. Enerji ve gıda dışı mallar da enflasyon aynı dönemde 5,4 puanlık artışla %78,4 oldu.

- Hizmet enflasyonu Ağustos ayında bir önceki aya göre 2,8 puan artarak %54,3 seviyesine yükseldi. Kira enflasyonundaki 4,1 puanlık yükseliş hizmet enflasyonunu tetiklerken ulaştırma enflasyonu 0,4 puanlık azalışla %90,3 seviyesinde gerçekleşti. Lokanta ve otel enflasyonu ise %80,9 seviyesinde oldu.

- 26 Ağustos 2022 haftasında bankacılık sektörü yıllık kredi büyüme oranı aylık 2,5 puan artarak %70’e yükseldi. Kur etkisinden arındırılmış

yıllık kredi büyüme oranı ise önceki ayın 1,6 puan üzerinde, %32 seviyesinde hesaplandı.

- Tüketici kredileri yıllık büyümesi, ihtiyaç kredileri öncülüğünde, %30'a yükseldi. Kur etkisinden arındırılmış ticari krediler yıllık büyüme oranı ise önceki aya göre 1,6 puan artarak %29 ile son yılların en yüksek seviyesinde hesaplandı.

- 26 Ağustos haftasında TL cinsi ticari krediler ortalama faiz oranı önceki aya göre 5,6 puan düşerek %22,1'e gerilerken, USD cinsi ticari kredi faiz oranı aylık 1,1 puan artarak %8,1'e yükseldi.

- İhtiyaç kredisi faiz oranı aylık 0,4 puan düşerek %34'e düşerken, konut kredisi faiz oranı ise aylık 0,3 puan artarak %18,8'e yükseldi.

- 2022 yılı Temmuz ayı bütçe geliri 197 milyar TL, bütçe gideri 261 milyar TL olarak gerçekleşmiş böylece ay içinde 64 milyar TL bütçe açığı verilmiştir. Ocak-Temmuz döneminde ise, bütçe gelirleri 1.462 milyar TL, bütçe giderleri 1.433 milyar TL olarak gerçekleşerek 29,5 milyar TL bütçe fazlası verildi.

- 2022 yılının Mart-Haziran döneminde 'Mevduat ve Katılma Hesaplarının Kur Artışlarına Karşı Korunmasına İlişkin Giderler' kalemi, başka bir deyişle KKM maliyeti sırasıyla 11,7; 4,5; 4,8; 16,1 olmak üzere toplamda 37,2 milyar TL olarak gerçekleşti. 2022 Temmuz ayında ise KKM maliyeti 23,2 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiş; toplam KKM maliyeti ise 60,5 milyar TL'ye yükseldi.

Küresel:

- Fed, 27 Temmuz 2022 toplantısında faizi 75 baz puan artırarak %2,25-2,5 bandında çekti. %2'lik enflasyona ve maksimum istihdama vurgu yapıldı.

- ABD ekonomisi, 2022 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,7 büyüdü. Öte yandan, çeyreklikten yıllıklandırılmış verilere göre ABD ekonomisi iki çeyrek üst üste daraldı ve teknik resesyona girdi. Hane halkı harcamalarındaki artış ekonominin daha sert bir resesyona girmesini önlerken yatırımlar bir önceki çeyreğe göre yıllıklandırılmış verilere göre %13,2 daraldı.

- 2021 yılının ilk altı ayında 401 milyar USD açık veren ABD mal ve hizmet ticareti 2022 yılının aynı döneminde 535 milyar USD açık verdi. Böylelikle, son on iki ayda verilen mal ve hizmet ticareti açığı 980 milyar USD seviyesinde gerçekleşti.

- ABD'de enflasyon Haziran ayında %9,1 seviyesine yükselen enflasyon Temmuz ayında %8,5'e geriledi. Enerji enflasyonu %41,6'dan %32,9'a gerileyerek manşet enflasyonun düşüşünde etkili oldu. Öte yandan, gıda enflasyonu %10,9 ile Mayıs 1979'dan beri en yüksek seviyede gerçekleşti.

- 2021 yılının ilk yedi ayında 311 milyar USD dış ticaret fazlası veren Çin 2022 yılının aynı döneminde 492 milyar USD fazla verdi. 12 aylık dış ticaret fazlası Temmuz ayında 870 milyar USD seviyesine dayandı.
- Çin'de tüketici enflasyonu Haziran ayında %2,5 iken Temmuz ayında %2,7 oldu. Gıda enflasyonu %2,9'dan %6,3'e fırlarken son yirmi iki aydaki en yüksek seviyede gerçekleşti.
- Japonya'da 2022 yılının ilk çeyreğinde %0,2 büyüdü.
- Japonya'da yıllık tüketici enflasyonu Temmuz ayında %2,6 seviyesinde gerçekleşti.
- Japonya'da 12 aylık dış ticaret açığı 12,2 trilyon JPY seviyesinde gerçekleşti.
- Avro Bölgesi sanayi üretimi, Haziran ayında ılımlı büyümesini sürdürerek %0,7 genişledi.
- Avro Bölgesi bileşik PMI Ağustos ayında 1 puan azalarak 48,9'a gerileyerek eşik değerinin altında gerçekleşti.
- Avro Bölgesi dış ticareti Haziran 2022'de 24,6 milyar EUR açık vermiştir. Böylelikle, sekiz ay üst üste dış ticaret açığı verildi.
- Rusya'da sanayi üretimi, 2022 yılının Temmuz ayında bir önceki yıla göre yüzde 0,5 düşerek, bir önceki aydaki yukarı yönlü revize edilen yüzde 2,4'lük düşüşün hafiflemesini sağladı ve piyasanın yüzde 2,4'lük düşüş beklentilerinin altında kaldı.
- Rusya TÜFE Temmuz ayında %15,9'dan %15,1'e geriledi ve %15,3 olan piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti.

Ağustos Ayı Gündemi:

- Ticari mevduatların da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) kapsamında sigortalı olmasına yönelik düzenleme 27 Ağustos Cumartesi günü Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Türkiye Müteahhitler Birliği'nin (TMB) açıklamasına göre Türkiye bu yıl "Dünyanın En Büyük 250 Uluslararası Müteahhidi" listesinde 42 firma ile yer aldı. Buna göre Türkiye, firma sayısı açısından dünya ikinciliği bir yıllık aranın ardından geri alındı. Birinci ülke 79 firmayla Çin olurken üçüncü sırada 41 firma ile ABD yer aldı.
- Hollanda, Türkiye ve AB arasında 2016'da imzalanan Geri Kabul Anlaşması gereği yükümlü olduğu Türkiye'deki kamplardan sığınmacı kabulünü, 2023'ün sonuna kadar askıya aldı.
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), genç istihdamını kolaylaştıran Mikro ve Küçük İşletmelere Hızlı Destek Programı'nın dördüncü başvuru döneminde destek tutarını 100 bin liradan 125 bin liraya çıkardı. İşletmeler, 10 Ekim'e kadar çevrim içi başvurularını yapabilecek.
- Merkez Bankası ticari kredi faizlerine sınırlama getirdi. Bankaların şirketlere sağladığı kredilerde taban faiz oranı yüzde 22,85 olarak

uygulanacak. Bu oranın üzerine çıkanlar kat sayılara göre tahvil bulunduracak.

- Cumhurbaşkanlığı'nın "İhracat Destekleri Hakkında Karar"ı 18 Ağustos tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, ihracatçı şirketlerin pazara giriş belgeleri ile ruhsatlandırma ve kayıt işlemlerine ilişkin giderleri yüzde 50 oranında ve şirket başına yıllık 4 milyon TL'ye kadar desteklenecek.

- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin kredi notunu "B2"den "B3"e düşürdü, not görünümünü "negatiften "durağan"a çevirdi. Moody's, mayıs ayında yayımladığı tahminlerde, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 3,5 ve gelecek yıl yüzde 4 büyüyeceğini öngörmüştü.

- EPDK'nın yaptığı düzenlemeye göre, sanayicinin ihtiyacından fazla ürettiği lisanssız güneş enerjisinin bir kısım bedelsiz olarak sisteme aktarılacak. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), yönetmelik değişikliğinin, ihtiyacın üzerinde satışı düzenleyen ve lisanssın üretim santrali olsun ya da olmasın gerçek elektrik tüketicilerini koruyan bir düzenleme olduğunu kaydetti.

- Haziran ayında inşaat maliyet endeksi yıllık yüzde 106,87 ile yeni rekor seviyesine ulaştı.